Массе а мехкий пролетареш, вlаоагlкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гlалгlай обкома,
Нохч-Гlалгlай АССР Лаккехьарча Советен Министрий Советен орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШИНАРА, 17 июль, 1973 шу. ● № 85 (5346). Мах 2 кеп.

ТIЕХКХОАЧАШЪЯЬЙ ЯЛАТ ДОХКАРА ПЛАН

Сихси дикеи яхат чуэцарга вай аьнна Уларинерча, комбайнераша мехка берригача механизаторашца дэх кхайкарап дог тlаэрап къаабал а дэ яхат дов ца дешн сихси чуэцара беррига ниэ тlаЬахийта къастьбигаш бе тха нохкоэа механизаторашца. 990 гентарах хlаэнзе 540 гентара тlара яхат чуийлад цар. Хlара гентара тlара юкъера лаьххlача 23 центнер яхат деан. Цу гlулаккхо чорга хилийтаЬ кол х о з х о й пачхьалкхенга яхат дикнара пlанан тlекхиэовачаьнк пархl тха нохкоэа кхош лелаэраша.

Х. ГУЖУЕВ,
Гудермесски района «Дружба» колхоза керттера бухгалтер.

ЛОХДАЛИЙТАЦ ХЬОКХАМАШ

Дlабахача яхх бетта лаьхха къастьгама толаман кхы тlа а яккдеш къастнег июль бетта Грозненски химически комбината коллективо. Товарин продукци врахенара бетта пlан 110 процент кхочашъяр. Цу чуэцара 111 процент кхочашъяр. Хlамлехье планал соавlа цо врахийдай эзараш сомий маьха тайп-тайпара продукци.

Къастта дика къастьгарца белгалъяьлна а цига. Дронкин Владимир Михайлович керте латта спирт врахецача цеха коллектив. Ухх бетта хьалхарча декада задачеп соавlа цо врахийдай 360 тонни спирт.

Социалистически яхъе хьалха а латташ шиттаЬ дика къастьгар Ба Казюка Юрий Николаевича кулгалдеча феноэ врахецача цеха химикаши Чингарнев Заинды Хусейнович керте латта полиэтилен врахецача цеха коллектив. Хьалхарча декада задачеп соавlа цар врахийдай 134 тонни фенолан 100 тонни полиэтилен.

А. ТЕТЕРЕВА,
Грозненски химически комбината планово отдела начальника заместитель.

КЕРДАЧА СЕЗОНЕ БИЗЗАЧА НИЗАЦА БОЛХ БАЙТА БЕЗА

Нйслагlча пятилетка кхоалагlча, хозаламбеча шера доккхийн бекътохкамен декларацин хьалхахь латт Нохч-Гlалгlай «Консервплодоовощ» объединене предприятийн коллективаша, Республикера ден хозяйствон совхозашен дика хьийжъа хьалхехьадь бакъалараш сеин. Кердача сезонгlа консервни предприятенга хьанч а нйца чакхдаза дезаш да 64316 тонн бакъалараш 20600 тонн сочи. Цар врахецача еза 130 миллион условни банка консервани, томат, сокаш, кхыйоза продукци.

Хламаьхеп доц ца дешн бакъалараш семи хьанч а нйца чакхдахара, пачхьалкхен пlани тlенйна социалистически декларацин толаме кхочашдара шийна тlаэлатта бекхтоохам кхета а бен хьинаре къахьегар я Самашкин консервни завода коллектив. Объединенена чуйбагlача предприятеш ну шиъ-шиъ мара кхоачашъяр ю консервани, кхыйола продукци врахецарен цунна реализаци ярех ах шера пlан. Ер ду дlадолаьдеча денз ритмично болх бен къахьегар ю. Массе тайнара сом, бакъалараш хьанч а нйца болх дlабоабе мара ца безаш кlейчьь я заводера ерриге цеканк. Дlахо бlаьна хаьа кхы а дикагlа болх дlабахийтара керда лиэеш болх бе йолаьлийтаЬ заводе.

Завода коллективна болх ишттА дика дlабахара керттера бухам да предприятте кулгалхошца, партийнин, профсоюзнин организацеша пун къахьегам кхетамца вашттlехьбаьккхаш. Пачхьалкхен планин тlаийца социалистически декларацин мишта кхоачашдеш хьожан чахалдаш тlахьо- жам лоаттабу пар. Социалистически къе яьннача завода цехий, участкай коллективаша дахьха къахьегама толамий ханхаяьккха итогаш а ен, дlахо шолг болх тоабара тlаэрзаш мероприятеш чакхйоьх. Пачхьалкхен план толаме кхоачашъяйтара хlара цеха, участка коллективана, хlара болхлоочоа тlаЬатта бехкхам дlабоахийтаЬ.

Цхьабакъа, ишттА шолг болх кхетамца вашттlехьбаьккха бац Сунженски районерча Ассински консервни заводен Грозненски консервни заводен коллективана. Консервани арахецара а товарин продукцена реализаци яра а ухх гlа, яьча договораша заводанна маэшна транспорт хилийта. Предприятей балха тlа эьхьавн хургбоацш гlулаьх вашттlехьлаьккха.

Ухх шера пlани тlаийца социалистически декларацин кlаьнгаш а ен цхьа шолг болх вашттlехьбаьккхаб Грозненски консервни завода коллективо. Хьалхарча ах шера пlанагlа лаьхха- чуд 1 июлиэнна 444 эзаре условни банка консервашъ кlезнагlга арахийнаЬ. Продукцена реализаци ярех ялх бетта пlан а кхоачашъяьнаш цо. Цун бахьан да завода коллективо шиъ торонехь йолаш йолча резервааи бизза пайда ца эьар, социалистически яхь вашттlехьхьакхара, цун дикагlойла формаш производствана внедрени, кхыйоьхьа болх эсала лелар. Духха моттиг гаш нийслу врахийдаЬ продукцена.

ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГ

Цlакхха ца хиннача тайпара хьинар айденна къахьегам бе пlилетка кхоалагlча, хозаламбеча шерашкахь «Чечинглесстрой» треста гlишлоэкой. Хьалхарча ах шера пlанагlа хьалъе лаьрхlа мел хlинца объектнаш хьалъяь а яьхь эксплуатаце дlаэнна. Царех я № 2 болчча комбин бакъалараийн совхозера 3 эзар квадратни метр хула теплица, 4 блаь моттиг йола Пlарский районера кинотеатр, нахбубаза цlенош, кхыйола объекташ.

Генподрядагlа гlишлой - монтажни балхаш чакхлаэара яьх бетта пlан 107,3 процент кхоачашъяьй треста, коллективо. Пlанерча лаьрхlачуьл соавlа чакхдаьхад цо 466 эзар сома маьха гlишлой - монтажни балхаш. Хlьяьта шолг низаца гlишлой - монтажни балхаш дара пlан 114,5 процент кхоачаш а ен, задачеп соавlа чакхдаьха балхаш 749 эзар сом мах болаш да. Уж къахьегаш толамаш кхы тlа а соавлоэаш къахьег цо ухх шера июль бетта.

Хьалхарча ах шера дахьха толамий итогаш йича хьалъера моттиг яьккхий Висилтов Мурат Савкуевич керте латтача № 921 йолча дlаэоха лелача механизированни колонна коллективо. Цо генподрядагlа гlишлой - монтажни балхаш 184 эзар сома маьхеп шолг низаца дьярш 138 эзар сом мах болаш да. Дlахо йодача хьа а хьалхара моттиг дlа ца хеца дерхl ПМК-921 гlишлонхоша.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

КПСС делегаци Багдаде яхачар

БАГДАД, 14 июль. (ТАСС).

Ирака Iарбий социалистически возрождение парте кулгалхоша секlарга Багдаде яхьяьй КПСС ЦК Политбюро членала кандидат, Узбекистана Компарте ЦК хьалдара секретарь Ш. Р. Рашидов керте латтача КПСС делегаци.

Делегаце дакъа лоацаргда Ираькски Республика къаман цlей деза- деча.

ПАРТЕ ХЬАЛХЛЕНЦА, ЛЕНИНСКИ НАЬКЪА ТIА

РСДРП II съезда 70 шу дизара хетаяь Москве хинна торжественни заседани хьаеллаш

Новкъоста Л. И. БРЕЖНЕВА дь къамьл

Дезе новкъостий!

Ухх деношка вай парте, хlьяьта цунца цхьана дерригача советски хьалхо а, дерригача дунен тlарча вай доттагlашен вайна цхьатарра уйлаш яраьен белгалдоаккх Российски Социал-демократически болхlой парте шолгlачу съезда 70 шу дизар. (Дlаьхьаь тlоэраш тох).

Революцин социализмин кхетахкхар духьа лоаттабаьча сийлахьбоккхача къовсама исторе чухь цу съезда тlехьбаьна боккха лоархlам нагахьа сана лоацца дийца- на; белгалбоал, цига большевикий партин — вай сийлахь ленински партин хьаьь хlларца.

Тахан, хlинца гаьна эьнна, цхьабакъа цунца цхьана вайна сеЬаьра гарга йолча дlаэкача хьага хlоьхьажъа, вай доккхаа ца де йиш яц вай парти — исторе чухь эгlара хьалхара корда тайна партин хьаььеп моастагlа дола дерриг дуйш эиш а дешн, пхелагlча чера баррикадех чахь а яьккха — пурийталагlча шера февралагара—сийлахь-боккхача Октябра коталонга йигачен Ленина а цун соратникашта а карагlдаьнначу гlулаккех.

Уьх дийнахь дагаеш лоийгача, дерригаЬ В. И. Ленина дешаш, бlаьшера йолеенначу юкъье цо яэлаьл: «Къэтаеннаш гурмат а эйна доли вай орам дийнначен хlаьнен новкъа гlолла вай йолаш чоагlа гlа кулгаш а лийца. Массе оагlорахьара моастагlашца гобаьб вайна, цудухьа массаза а хlинца хlлап яьлна дар деттача гlишта

РСДРП ШОЛЛАГІА СЪЕЗДИ ЦУН ДЕРРИГДУНЕН-ИСТОРИЧЕСКИЙ ЛОКРІАНИ

Съезде программа ювнача хана массе тайпарча оппортунисташа пупиш чура революционни чулоам дІабакхка «Терган дера» хьосам лоаттабаьб цун принципаниш установкаташ дуьзьала.

II съезде йиззя котьыннай про-ектарки интернационалнаца идеологи. Хоадамболлаш тІемаюха классца партин классони принципаргІа а па сц, къамаи принципаргІа хьае, из кхотьеюш пролетарски партин санна я"на сц, шо-лоаш йолча кхаий организаци бахьан дог-дараш санна хьае тІерташ оппортунисташа, этгара хьаяха будцбешаша а лийрхьар. Большевикий партин методе хьалхара цаий гІа база йоІаеча денз мотти къами па кьовсаш ерригача пролетариатах кор гІортала ген йоІа бІарча ца! йолеш централизованнин организаци санна хьаттай.

Съезде тІаийача Программо белгалбаьб кхъьсегача ахархоп-пеш тоІадь дозвкача къамашеп боллхой класса цхьоно-ца хьалхара хьалхара цаий гІа база йоІаеча денз мотти къами па кьовсаш ерригача пролетариатах кор гІортала ген йоІа бІарча ца! йолеш централизованнин организаци санна хьаттай.

Съезде тІаийача Программо белгалбаьб кхъьсегача ахархоп-пеш тоІадь дозвкача къамашеп боллхой класса цхьоно-ца хьалхара хьалхара цаий гІа база йоІаеча денз мотти къами па кьовсаш ерригача пролетариатах кор гІортала ген йоІа бІарча ца! йолеш централизованнин организаци санна хьаттай.

Съезде тІаийача Программо белгалбаьб кхъьсегача ахархоп-пеш тоІадь дозвкача къамашеп боллхой класса цхьоно-ца хьалхара хьалхара цаий гІа база йоІаеча денз мотти къами па кьовсаш ерригача пролетариатах кор гІортала ген йоІа бІарча ца! йолеш централизованнин организаци санна хьаттай.

Съезде тІаийача Программо белгалбаьб кхъьсегача ахархоп-пеш тоІадь дозвкача къамашеп боллхой класса цхьоно-ца хьалхара хьалхара цаий гІа база йоІаеча денз мотти къами па кьовсаш ерригача пролетариатах кор гІортала ген йоІа бІарча ца! йолеш централизованнин организаци санна хьаттай.

Съезде тІаийача Программо белгалбаьб кхъьсегача ахархоп-пеш тоІадь дозвкача къамашеп боллхой класса цхьоно-ца хьалхара хьалхара цаий гІа база йоІаеча денз мотти къами па кьовсаш ерригача пролетариатах кор гІортала ген йоІа бІарча ца! йолеш централизованнин организаци санна хьаттай.

Съезде тІаийача Программо белгалбаьб кхъьсегача ахархоп-пеш тоІадь дозвкача къамашеп боллхой класса цхьоно-ца хьалхара хьалхара цаий гІа база йоІаеча денз мотти къами па кьовсаш ерригача пролетариатах кор гІортала ген йоІа бІарча ца! йолеш централизованнин организаци санна хьаттай.

Съезде тІаийача Программо белгалбаьб кхъьсегача ахархоп-пеш тоІадь дозвкача къамашеп боллхой класса цхьоно-ца хьалхара хьалхара цаий гІа база йоІаеча денз мотти къами па кьовсаш ерригача пролетариатах кор гІортала ген йоІа бІарча ца! йолеш централизованнин организаци санна хьаттай.

«СЕРДАЛО»
2-гІа оаг1. 17 июль, 1973 шу.

ЯХЬ ШЕРАГІА ЙОАРЖАЕ, ФЕРМАЙ КЪАХЬЕГАМХОЙ!

ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ ДУККХАГІА ЛУРГЬЯ ВАЙ МЕХКА

Партен правительствон тІахьехам дер тІара къоабалбеш хьал а лъьца, Нохч - ГІалгІайчен къахьегамхой цхьатарра юкъебахабар 1972—1973 шерий Іан замалахь хьайбай продукташ дуккхагІа яхари кийчъяри духьа йолаяьча Ерригсоюзни социалистически яхьа. Резервех дас саяна пайда а эцаш, дуккхача колхозашен совхозашен халонаш эша а яь, толаме Іангара дахьар доахан, хьокхамаш лаккдьа халкъа боахама планаш а духь, шуга, фуаш, тха дакххаран паччахьалкхенга дохкаран тІаийца декхараш а кхоачашдеча, Іалашдьа цхьана хенна доахан деба а дош, цар продуктинош лакх а еш, уж продукташ дІадахача шера цу хенаца нийсйча дуккхагІа йоахнигеч кІелхьенеран.

Яхьа инициатораш, цун низ лаккбара тІехьара хьинаре къовсамхой а хенна дІаэттаб юртара коммунисташ.

Яхьа итоган еш ба хІинз фермашкара къахьегамхой.

Инициатива дуккхагІа!

КІезига халонаш яц Малгобекскин Назрановскин районий хьайбаш леладелраша хьалхарча ах шера халкъа боахама план кхоачашъяр духьа эпаяьраш. Цхьабакъда духьи шурей хийъяра объем лолгагІа хилар соахкарчул. Масала, наьсархоша, шу хьалхагІаярчул кІезигагІа дехказ: дулх— 62 тонн, шура — 198 тонн, фуаш— 22 эзар.

Доахан дуккхагІа дайнад Наьсарен совхозашка. Кхы а воагІча хьал тІа да гІулакх МагІалбикерча боахамашка. Хьадаь Іаьсий Іалашъяр кІезига да.

Малгобекскин районе дсттача доахана продуктивность нйс бетта кІезиг - дуккха алсамъяьлнай, хІьатта Назранскин районе хІара Іаттагара йоккха шура 1375 килограммагара 1250 килограмага кхоачаш кІезигьеннай. Из гІулакх Іаьткъад шура яккхараи кийчъяри.

Опыт Іоа а еш

Дуккхача шерашка хинна традицеп а лелаеш, дІахо беркате яхь лелаяьй Тийрка йистерча кхъь районе — Наурски, Надтеречни, Шелковской — къахьегамхоша.

Кьаьстта чІоагІа лаьттаб хьалхара моттиг яккхар духьа наурцаптеп шелковчаяштен юкъе боабенна къовсам. Цкъа цаІаш боалаш, тІаккха вожаш боалаш цхьаъа бийнад.

Юхьера а хинпар фуд тІаккха?

Шелковчаяша, ах шера халкъа боахама план толаме кхоачаш а яь, заданел совгІа мехка енпай 244-тонн дулхя, 328 тонн шурий, 108 эзар фуъ, 2239 центнер тхан. Цу тІа а уж ерриг продукташ кийчъяра объем дІадахача шераца нийсйча лаккъеннай.

Хилийта, хьокхамаш дикагІа да. Цхьабакъда, нйс бетта даннеш хьайдича, гучадоал уж темпаш кхоачамбоацаш хинпа хилар. ХьалхагІа дІаяхача хенаца нийсйча, заготовкаш кІезигьеннай: дулха 8, шурийна — 6, фуашта — 2 процент.

Хіана наурцаца нйс бетта а лакхъяьй заготовкаш: дулхя — 4, шурийна — 0,2, фуашта — 20, тхана — 18 процент.

ДІадахача ах шера халкъа боахама планал совгІа кхьъяд мехкага 360 тонн дулх, 553 тонн шура, 671 эзар фуъ, 687 центнер тха.

Толам цхьа бахьан доацаш баш: Наурски районе доаш хинна масса тайпара хьайбаш кІезигьеннад. Іодеп дола Іаьсий дуккагІа хинпад, дийбад доахани (цу дакъъе детта доахан — 5 процент) жап.

Цхьабакъда, хьакхарч, халахете а, кІезитьеннай цу районашка. Яхье дикка тІехьайнсай Надтеречни район — наурцел а шелковчанел а. Алхха из цхьа район мара яц дулх кийчдара ах шера заданн кхоачаш па еш йнса. Хьалхарча ах шера нахьа санна лохьеннай заготовкай объем: дулха — 203 тонн, шурийна — 241 тонн, хІьатта шурца фуаштен тханен. Кхы а чІоагІагІа тІехьайнсай из нйс бетта: кийчдеп дола дулх 13 процент кІезигденнад, шура — 18, фуаш— 2, тха — 24 процент.

Фермашкарча гІулакхий пІенхаштта уйла е еза района кулгалхоща, хьайбай боакам дегІабоалабара гІулакха тІехьайнсар сихагІа дадакхха деза.

Дулх тІадеттадалийта деза

Шоайла яхь лелаеча лоаман районий — Веденски, Ножай-Юртовски, Советски — боахамаш спецнализаци еш да, керттерча лаьккеа дуах доахаргдолаш.

Дика толаман лаьхад веданоза: хьалхарча ах шера заданегІа 390 тонн дохка дезача метте паччахьалкхенга цар дехкад 528 тонн дулх — дІадахача шера цу хенаца нийсйча 124 тонн дуккагІа. Советски районе 25 тонн лаккъеннай заготовкай объем, хІьатта Ножай - Юртовски районе — 7 тонн доуъеннай.

Ераш я нйс бетта итоган: Веденски районе 54 процент дуккагІа йийад дулх, Советски — 18, Ножай - Юртовски — 3 процент дуккагІа мара йийалац.

ЛаьрхІара тайпара доахан дебаделга Іалашдьадац ихьадолча лоаман боахамашка, хІьатта Ножай-Юртовски районе кхъметтет кІезиг а далийтад уж. КІезигденнад жа: Веденски районе — 20, Советски — 6 процент.

Лоаман колхозаша доахапна доажадеш дулх тІадеттаяйтара биллагІа пайда эца беза алынийх дагІелений йІалъхийча торонех.

* * *

Біарча хьийнача хьайбай продукташ кийчъяра ах шера халкъа боахама план кхоачашъяйл: дулха — 111, шурийна — 108, фуашта — 113, тхана — 112 процент. ДІадахача шераца нийсйча заготовкай объем лаккъеннай: дулха — 4 процент, фуашта — 5, тхана — 6 процент, хІьатта шура 4 процент кІезигагІа йийай. Хіьатта ййс бетта а нштта из сурт ла. ДІадахача шера цу хенаца нийсдича дуккагІа ййцад дулх — 4 процент, фуаш — 7, тха — 8 процент. Хіьатта шура кийчъяра объем 10 процент кІезигьеннай.

Республикерча хьайбаш лелаераша долла хІама де дезо шура хьатІадоагІачча Іай доахапна кийчо дикагІа яр духьа!

КОНСЕРВАШЪЕРАШ— КЪАХЬЕГАМА ВАХТЕ

ДИКА КИЙЧО ЯЬЙ

Тха «Консерваплодоовощ» объединсена чўбоагІача предприятена тІалаттача бекхтокхамал дукхха бокхкаГІа бекхтокхам тІалатт тха Ассински завода коллективпна. Хіана аьлча хьалхарча ах шера задани кхоачашъяьлиш оаха. Тхона цу ахь бетта тІадаЬса паччахьалкхен дехкар 52 эзар условни консервни банка я. Из дехкар тІера ДІабаккха па Іеш шера плани тІаийца социалистическа дехкараши кхоачаш техкхочаш де дсваш бекхтокхаме дехкараш хьалхашка этгад тхона.

Цу гІулакха мел эша хьалаш долаш да. Колхозашкеп совхозашки дика хьийкъад бападаваш соми. Уж чакхдоахача хІара дийнахьара норма дикка тІехкхочашъе дош деннад завода консервщикаша. Кердача сезонаГІа арахеца товарни продукци дукхагІея дикагІея хилийтарь, къахьегама оасарле лаккъера дукха мероприятеш чакхъёьхьай тха заводе. Кердача сезона кийчлуча хана сиЬна горох чакхъяккхара керда лини отта а яь болх бе дІайолаялийтай. Хіара сменагІа пу лине торо хуллиГ зэ эзар условни банка сиЬна, горох кийчъе. Хіьатта нарсеш яша йоххара лаьрхІа цхьакха керда лини а болх бе йолаялийтай укх шера тха заводе. 80 эзар условни банка консерваш кийчъе торо хуллиГ - цо сменагІа. Укх шера планагІа йоагІачул совгІа кийтьяьй, керда лини йолаялийтар баЬьан долаш, 700 эзар условни банка сиЬна горох.

Хіанз тха заводе арахеца йолаяьй комбинировани кабачковни мера. Из баЬьан долаш хьалха хиннача лине шозза дуккагІа арахец продукци. Хьалха дІанзача хана сменагІа 25 эзар условни банка мера - арахецаи хиннача хІанз сменагІа арахец 50 эзар условни банка.

Заводе арахецаш йолаГаЬий сок дуккагІа хилийтара хьи цхьаьква ДОК-200 яха пресс оттаяьй озяа. Сахьата кхо тоннсок йсаяьх цо. Арахеца сок дикагІа хилийтара хІанз заводе оттаеш я ВСП яха сепаратор, цо сиЬрдагІа хулийтарьгьа арахеца сок, кІезигагІа хулийтарда пунга ДІадодар.

Хьалхапка латта декхараш сийленна кхоачашдара бІубенна дІаЬолаяьй пшттча хийтъеннача тха заводе коллективпо керда сезон. Хьинаре кхъьеларча белгалбаьлина да консервщикаша Пащенко Любовь, Гасаева Хьаьи, Кайсултанова Тата, Шкрюм Федор , Гончаровей Валентина, Подберезная Нелли, кхыбарш. Хіара сменагІа нормаш дикка тІехкхочаяьйо цар.

А. КИРЕЕВ,
Сунженски районерча Ассински консервни завода керттера инженер.

СУРТА ТІА: кийтьеча продукцеча хьожаш и бригадин П. Павленко.

И. ПЛИЕВА сурт.

Хьалхара моттиг яьккхай

Ййсаяьча пятилетка кхоалагІа, йоадамбеча шера плани тІаийца социалистически декхараши халап хьалха кхоачаддара шерца социалистически яхь йоаржаьй Нохч - ГІалгІай «Консервплодоовощ» - объединене предприятей коллективпаша. ДІабахача ялх бетта итогап яьчул тІехьагІа цу яхье хьалхара моттиг яькхкхар Саманкински консервни завода боллхошша. Объединенера предприятеех саха мара тхьапне а кхоачашъяь яп консервеш арахепара ах шера плап.

Продукцена реализаци яреи нормативагІа продукци арахепарен ах шера плап тІехкхочашъяьй тха завода коллективо. ПланагІа лаьрхІачул совгІа мацхала яькхкхай I эзар сома мацхера продукци, хІьата заданел совгІа арахийца товарни продукци 11,5 эзар сом мах болаш я. Цу дакъъе планал хотІа арахийца 149 эзар условни банка консервани, 370 эзар условни банка бацадараш, кхыбола продукци.

Деррнача технико - экономически хьокхамий ах шера заданн а тІехкхочачашъяьй завода боллхоша. Арахецаца продукцера дІабода мах лохбарах паччахьалкхенна кхоДьад эзараш сомаш. Кьаьстагш болча хІара боллхочоа лаьрхІача заданел совгІа арахецаца валови продукци 139 сома маьхьа я.

Консервщикашта эзараш бекхтокхамегІа йола ха я хІанз хьатІаьттар. Юрта боахаме дика хьийпа сомп баЬцадараши хапнахьа хьачу а нйцз уж ца дойташ чакхдаха дехкарийла ба уж. Цудухьа укх кердача сезонагІа хьалхарча ах шера дьяха кьаьсгагма толамаш кхы тІа а лаккдеш кьаьстагап ба тха завода боллхой.

Кьаьстта дика кхъьеларча белгалбаьина ба заводе боллхо Дадвена Хамсат, сменни мастер Умарова Тамара, боллхой Мухранова Зина. Исмаилова Асет, наладчик, Арцеохоев Илез, кхы дуккха бараш. Арахеца продукци дикен тІехдикен мера па хулийтаи хІара сменагІа нормаш 115—120 процент кхоачашъю цар.

У. ИСМАИЛОВ,
Самашкински консервни завода директор.

СУРТА ТІА: наладчина балхаш деш ва начальник И. Арцехоев.

И. ПЛИЕВА сурт.

ХЬАЛХА ЛАТТА КОМБАЙНЕР

Надтеречни района «Минеральный» яхача совхозе сухьалбь гурахьа дийна ялат чуэцаш боахи.

Кьаьстта дика вІаштІехьдахьа дІадоладаьл ялат чуэцара балхаш совхоза № 1 йолча отделенс. Укреиски комбайнераша вай мехкарча берригача механизаторашка дьь кхайкхар дег тІара хьал а довдаш, отделене комбайнераша къовсам лоаттабу берригга ялат хаппаьхеп доа иа деши чуэпца дакххара.

Ялат чуэца болабенна хьалхарча деношка денз социалистически яхье хьалхе лелаеп хьакхоГІа отделене толашгІвола комбайнер комиунист Актулаев Вахв. Укх шера из болх беш ва «Колосок» хача ца цІенача комбайна тІа. ХІанзе шиЙ комбайнаца 250 гектар совгІа йолча майдан тІара ялат хьекхан ьЬрдан вьшнав Вахв. 401 тонн совгІа да цу участкера цо ьЬрда ялат. Нормах 15,5 гектар йолча, хІара дийнахь 25—29 гектара тІара ялат чуэ хьалха латтача комбайнеро. Цун агрегата тІа даим лепап я карара кара луш йола Ше вымпел. Цул дукха тІехьа ца вусаш хьавоГІа Вахйца яхье вьшна комбайнер Тасухаиов Іалвади а.

— 1973 шера ялат сихен доа да деши чуэцара партен правительстваси баь соцам хкоачаш в беш, — йоах комбайнера Актулаев Вахас, — хІама да сиЬар мара кхы кьыхкха я минут зезаг цо боаеш дика хьийпа ялат чуэцаи доахк тхо. Ялата хьукъьам лакха ба. Юкъера лаьрхІача хІара ген тІара тІара 20 центнер ялат доал. Хіьатта дикагІаЬола участкаш тІара яьа а дукхагІа ялат чуэца дага да тхо.

«Минеральный» совхоза коллективо лоархІаин сий деши ва Актулаев Ваха. Шийна тІадилла моллагІа декхар тешшамен ала хІама доацаш кхоачашду цо. Цунгара хьокхам а эцаш кьаьстагаш ба ййслагІча пятилетка кхоалагІча, хоадамбеча шера хьукъьам цха ва кхай тІа ца уллийташ чуэцара оарцагІбапна бола берригга комбайнераш а механизатораш а.

Р. МАЛЕВ.

СУРТА ТІА: «Минеральный» совхоза толашгІвола комбайнер коммунист Актулаев Ваха.

С. « Э. ШАХИДОВА сурт.

Яхь дІаҳо а лелаю

Грозненскин Сунженскин районаш — эгтара дуккагІа хьайбай продукташ телараш. Цудухьа тамаш яц, йІаьххача хана тІехьаюсаш хьаньхача цар ерригга республика тІехьашкахьа юха уьзаяь хилар.

Хіара бетта низ чоагІачул лаьттача яьцо дуккхача грозненски сунженскин боахамашка йпш хилийтай дикка хьалхадовла. Цудухьа бІарчача районаша, шолйла яхь а лелаеш, дикка товдаьл хьокхамаш, тІехкхочачашъяй хьалхарча ах шера халкъа боахама планаш. Цхьабакъда пайда эцаш еа йпса резерваш хІанз а духха я.

Доахан дуккагІа хинпад Грозненски районе, цхьабакъда дегта доахан, хьалхарч, жа кІезигденнад. Іоду Іаьсий кІезигденнад, доахан дуккагІа дов, цу тІа а геттара духха. Цунга хьежжа геттара лохьеннай хьайбай продукци. Нйс бетта, цул хьалхагІа дІаяхача ханаца нийсйча, хІара Іаттагара юкъера лаьрхІача 1565 килограммагара 1393 килограммага кхоачаш кІезигьеннай. Тамаш яц, шура кийчъяра объем а кІезигьялар.

Суиженски районе хьокхамаш дикагІа долаш дахьад доахан Іангара. Доахан укказа дуккагІа хинпад, цу дахьъе дегта доахан— 378 етт. Иштта дуккагІа хинпай хьакхарч а, хІьата жа кІезигденнад.

Районе дсттача доахана шура 11 процент кІезигьяй нйс бетта а, кийч а кІезигагІа яьй — паччахьалкхен дехкар тІадисад сунженца.

Кхоачамаш шортта да

Ераш я шоайла хьа лелаеш йоДа ши районе кхы а — Гудермесски Шалинскин. Цар а иштта кхоачашъяй ах шера халкъа боахама план. Цхьабакъда дІадахача шераца нийсйча заготовкай объем дсрригача хьокхамашта лохьалийтай гудермесхоша, Шурен фуаша шу хьалхагІарчул дуккагІа дехкад шьалхоша а.

Хіана нийсденнад из иштта?

Шинна а районо кІезига уйла яьй Іулаш дсбадара, доахан кІезигденнад. Цунца цхьана хьайбай продуктивность а лохьеннай. Масала, гудермесхоша, нйс бетта 1534 килограммагара 1375 килограммага кхоачаш кІезигьялийтай юкъера лаьрхІача йоаккха шура, пул хьалхагІа дІаяхача ханаца нийсйча.

ДІадахача шера ййлагІча кварталеп укх шера хьалхарча ялх беттан шура кийчъяра объем 15 процент лохьеннай цу районашка.

ШОАЙЛА ЯХЬ ЛЕЛАЕЧА РАЙОНАША 1973 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА ЯЛХ БЕТТА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ ЭЦАРА ХАЛКЪБОАХАМА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР

(процентапца лоархІаи)

Районаш	Дух		Шура		Фуаш		Тха	
	Хьалха боахама планаш кхоачашъяр	1973 шера 1 VII нийсдича	Хьалха боахама планаш кхоачашъяр	1973 шера 1 VII нийсдича	Хьалха боахама планаш кхоачашъяр	1973 шера 1 VII нийсдича	Хьалха боахама планаш кхоачашъяр	1973 шера 1 VII нийсдича
Ачхой-Мартановски	118	103	123	109	119	105	131	110
Урус-Мартановски	113	107	113	103	104	100,8	147	104
Грозненски	107	109	100,8	93	106	102	104	94
Сунженски	108	109	102	100,9	128	123	100	105
Гудермесски	107	86	111	92	111	87	115	93
Шалински	116	130	107	90	108	86	150	102
Малгобекски	105	93	117	90	155	100,5	103	118
Назрановски	106	88	114	90	111	94	131	100,4
Надтеречни	82	76	106	87	118	99,8	126	72
Наурски	137	109	119	102	145	113	108	110
Шелковской	116	105	111	100,5	106	100,5	114	106
Веденски	135	131	218	81	136	100,5	111	96
Ножай-Юртовски	103	99	248	168	101	100,2	102	83
Советски	102	108	176	69	105	93	151	133

ПЕРМСКИ ОБЛАСТЬ. Біаьш гектараш тІа дІаьржай хьалъеш латтча кхоалагІа Березниковски калийпя комбинат. Укх пятилетках болх бе йолаллургйолча берката индустре кердача уральски вампало хІара шера 3,6 миллион тонн калийпи удобрени тергам, Шера 1,7 миллион тонн лургйола цун хьалхара арІа укх шера 20 декабре — хапал итт ди хьалха, яь ннкка дерхІ гІишлохошеп монтажникашеп.

«Ударни гІишлошна — ударни темпашъ» — цу девизагІа кхьъеГаш ба уральски вампал хьалъераш. Нхе бетта программа хапал хьалха кхоачашъяьй, Болх бе йолаялийтай ерриг а производственни гІулакха йола 30 объект. Сихача темпашца хьалъеш лаут химически фабрикеп лаьттана кІелара лоаман объекти.

СУРТА ТІА: хьалъеш латта кхоалагІа Березниковски калийпи комбинат.

ТАСС фотохроника.

ЯЛАТ ДІАЭЦА ГОАДАЦ

Дика хинпад укх шера Артемовски элеватора ялат дІалуш долча боахамий ялаташ.

Ялат дІа а ййца кийча продукци потребителишка дІакхачамаша йола ерригга процессаш механизированпи я ялат дІаййдеча пункте. Укх шера 40 эзар тонн чуэца йпш йолаш емкосташ я. Белгалдакхха деза, хьалха санна доацаш хІанз доацаича хана планосп дар ййцачул тІехьагІа кхы а совгІа молларча культурай ялат чуэца элеватора низ болга, хІьата цул совгІа, сортова цІенаяа дІалача ерригача респодукцеехи категорехи кхоэста а деш.

Мишта кийчъяй сел човлахпера элеватора оборудовани керда ялат чуэна.

Йоккха йоаца, бакъда, барт бола коллектив ше тІанйцача социалистически декхарех болгалъяьлна ханаа дуккха хьалда кийчо яь яьлар.

Хьежжа республикански, комиссе дика мах бир цар кийчоп, Ерригача складашта хапнахь ремонт бир, молхаш техар. Хьалхе йолайолийтар тадхача складашкерча, элеватора механизмаша дика болх бу хІанз.

Аьа деза элеваторе укх шера лоархІачаеп керден гІулакх юкъедоалодаьлиГа. ХьачудоагІаяча йатап годработка ергйолаш механизированпи башпяп оттанай складашка. Царна тІа кхоалеиаш яй механизмашта догІаш новкъа хурдоаташ.

Нагахь санна хьалха ялатапара хьакъоастаяь отходаш, дом кулгапца дІаарахкахь дийза дале, хІапа йа гІулакх механизмапца ду.

Йштта бокхка теркам тІабахийтар ухказа ялат дІаэца кийчо еш тарагапна хьажара. Цул совгІа 150 тонн оаап дола докхха шермашинпаьхьа керда тараэ оттадаьл.

Цу тараза тІа гІолла тІехьяле подъемникаш йолча тІайоаь автомашинаш. Уж шийтта я элеваторе болх беш. Дукха мухь кхъьа, машинаш, автопоездаш хьалха санна аргІагІ латтан тІапь. Шпа минута йоссаейй дІайоаа машина. Ер бухт болалуш болх бе йолеаргар элеватор. Цун низ ба дийнахь кердача ялата 2 эзар тонн дІаэца. ХІанзпе 2800 тонн ялат дІапйцад элеваторе.

Деррпача моторашта электрнчество лоаттаелга терказдаьл. Нагахь санна авари дпнна моттиг пийслойп запасной транспортер оттаьй.

Дийнахьи буси хадданза болх бергболап кхоачамбоалап электрикашп моторвагопап ба.

Элеватора дог лоархІ лабораторех. Цу чу болх беш ба квалифицированни лабораптцаш, визировщикаш. Эшаш мед йолча оборудовапена дпна Іалашбьй уж.

Пахьа йоаккхо пьй. 70 сага дьырха пе иде уголок я. Дийнахь буси болх беш душевойш я.

Цхьабакъда, цу дерригача дикача гІулакхашца цхьана кхоачамбоацаш я дІа. Іалашъяе чІоагІа деха да № 15 йолча совхозеери Цхьолагіча мел цІеначіа колхозерп тІадоагІа пакъяш. Хьагучох духха ялат довргда цу пяьхьашка.

Хіьата иштта белгалдакхха деза элеватора территоре тІара асфальт цхьайоча моттигашка талха хилар. Хіьата юкъюкъе тёхкап делча лоторапа пайла бергбан, массанахь керда асфальт бнала беза.

Элеватора кулгалхопа хьакъоастадаьлча цІепіа столовоп, буфет я. Цу чу хан-хапнахь, дийнахь хпоззе хІама яьа йпш я элеватора болхлой, хадданза кхапкара ялат хьаузаеча шоферий.

П. НОВАКОВ.

«СЕРДАЛО»

3-гІа оагІ. 17 июль, 1973 шу.

ДУНЕ ЦХЬАН КІИРАГІА

ЛЕНИНСКИ НАЬКЪАГІА

КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежневна «Халкъаштa юкъера машар чІоагІабаох» тела Дунен халкъашта юкъера Ленински премн дІаяларо. 11 июле Йожкхача Кремлеской дворене хинна торжественни собранне по даьна къамьаьо шера общественни дьаьяй ерригача континентейн механкаша. Л. И. Брежнева цІерана айхха юозвенна я, белгалдоах доалоа деъьара пресса материалашка, бокхуйяча политически общестаенни деятелей заявленешка, дунен халкъашта юкъерча ГІулахкхинара кеода юкъ, социалистически качественни качественни паччахьалкхенашта юкъерча мостагІал долчча конфронтацеара тІа-тІа чІоагІагІу долчча машарера цхьана яздера а цхьатерера бокъонагІен вІашн гІойле йолчеи пчищиний лаода тІа латтача цхьаналелаьера гІулахкашка а йолалора юкъ. Л. И. Брежнева Дунен халкъашта юкъера Ленински премн ялар вай планетерча мишлионин а болча яхка КПСС цчн Центральни Комитета, ЦК Политбюро коллективна хьаькъалахи цар чакхдоахкача гІулахкаш дальна бекат доархІалуш йола Советски Союза арахьара ленински политика белгалъечеи чакхйоахкеч ца лаьна тІехдаьна да доккха дьаьен кеарІалдьна хІамашн бакъаь, тІамаш санна доархІ.

Деорячча дунен тІа чІоагІа машар Іалашйе пІетарор, дерригача халкъаш оллангІатта хьалха-тІа хьалхаяьккха СССР-а XXIV съезде Л. И. Брежнева яьча доклада тІа хьоттаьн массара раьза а волиш сьеаго тІаийаеи Волга машара Программа. Вай техшаш да дерригача дунен тІера политически хьал унахлІена хилайтера киз бога фактор а хинна пІаттера ма историческа процесс. ХьинарехьахьалкхІа латта деххар кхоаьхашара Тевераьяьн кхоьчашъеш хилара. Доккха да массане а юкъара машарера белгалдалеи Іалашъяра тІулакха юкъе Л. И. Брежнева ше лаьна дакъа. Мах бьа вигломаан бокъа бе Польшера ГДР-ера ФРГ, США, Франце ваха хинна чуи визитий лоарІхам. Дог-уйла пІена долаш ма бодча ваха цхьатарра хелачех, США ваха хинна Л. И. Брежнева визита итоганІа, къастта а ядерни тІом па хилийтара хьакхехьаьча совегсо-американски Соглашение белгалъеккхаш керда лоарІхІеме ерга сийлахь - йоккхача шин деоччаьна юкъера тІулахкаш эрганхара хьатет, дунен халкъашта юкъера хоохкам кІалъоргІо, Совецски кІоарІъера дьаьче а.

Совецски машара Программа цхьаьона пункташ, маларера яьча, хІаначе а кхоьчашъеш, хІаьта вежаш кхоачашъена тІаьхьа хьакъе лел. Масала хІаца, СССР-ен социалистически содружества кІаьча мекхаш пицицатІаниГа гуъьнъьа, Европера кхерамзлеиаки яьхьа гІулакхаш леладараи йолча совецне эгтара хьалдаро этап тоьлме чакхдоккхуьу тІехьаГа, шеко ял, чІоагІача машаера система хьаькха бода ниКъ европейски континенте хьабІалъа хилдеъьа.

Массане юкъерча машаера эвлангара проблемаш кІаста я ею, КПСС-он цун деиисеи ЦК-ган Политбюро то Советски паччахьалкхенан политически авторитетаеи. дерригача советски халкъо хьаькъастера хьалдоацаеи хилараг, социалистически содружества мекхаш вежаваьлла йолча солидарностах а дунен тІарча машар безача дерригача низий шоайбаера дог-безамех а. Мишна бахьан долаш дерригача къоьсам лоаттабар вайна, советски кІоа, 11 июле ше къамьаьл деш Л. И. Брежнева белгалдоаккхаеи хІама, тІаьхьа тІехьаГа - ца тул тІехьаГа - ца тул тІехьаГа кхача боалду. Юкъерча полоса тІа бІаьстан - ахкан ха шІаьхха ахкен - гуйран ханага йолаеи хуьцалу.

Сом хьабоала ца йолалу. Комараша, хостхашо, жерипко, голубинко шоай бе-бе бесан долв сом бсаржабабьб маьлхо дІойдаьча хьунагІарча Іена кіаа. Печорен сибарстІарча цхьаьона районашкен хала тул петара кІуьра тІа тІоЛла лела — черникаеи брусникаи хьадувача хиво когаш бошабу!

Хьадла цхьа лостам болаш хиланхаоттаьн шера керте ягтара бІаЬхьа бодча бетта а. Цхьан кІиратІа массеххаза хувцалу юкъ Іимена латтача йІовхала меттел сьарг санна йогІаеи а делхаш. Хаоттаьн хувцалургхьлар цхьаьна хьаькъокт зизина. Хьаж чІоагІагІа уул, шоай кІорлаеш вІашкаоа.

Іаьс тІехьашкахьа йисай: вІаннагІеллай христіанско - демократически партеи лидер М. Румор кюте а болаш йола керда правительство. Коалиционни маІ»ъ доаш я из. Христиански демократаша, социал - демократаша, республиканцаша нийсса цунна юкъебахаб ишта социалисташ а. Шиа составага диллина из «центристски» правительство я.

Цун хьалхагІа, социалисташ юкъера дІа а боахош, цу тайпара хьоваяь машер Итале доал деча Іазарех доаладьна консервативни дола дакъа мекка дерригача политически вахара соз аьттехьа лостас, кхаьъеагамхой ахотабалерш цар юзасам дагІабоаеи процесс юхасоше безам хиларца юозвенна хиннаЙ, хІаьта цар мотгІаш йожжача капиталина айхха бувзабина бохта либерална дІа а дувцаш, вІашагІьелла хиннача Аидросотте «правоцентристски» правительства когамета дІаяттай керда кабинет. Цхьаьхьа, доал деча веохункаша кхаьъеагамхой вахара хьаштата, халхъа карагІалвнина демократически хІамашта чІоагІагІа тІагІерган тІехьаГа леладьр дехал. «Правоцентристски» правительства вІаштІехьдьанадаеи хІамай маьхьан тІадеттадаеи, хьаьс дІайдеи тах хилар (хІаиа хьабе бохт боапаш бола пах 1,2 миллион сагага дІахкхаьаб), лира мах бобр (ух тІехьаьрча ах шера 1000 лиреи хІена баЙнабап аьена). Шоай террористически провокационни гІулахкаш чІоагІагІа леладар дуъьа динка хьарЪьяьна хьайаай правительствени коалиционни состав а озгІон тендепцеех пайда ийта аьттехьарен фашисташа йолеи группировкаш.

Итальянски компарте Генеральни секретара Э. Берлингуэра ше «Рнашкта» яхача ежеиедьлъьна интервью луш хьакхаЙкадь - маьхьара, Андреотти правительство дІаЙлар эгтара доаладь, хьаькъемгахоша забастовкай къоьсам бобабар, бахача нахах дуккха барам, демократически антифашистски шиаш гІоаттар бахьан долаш хинна.

«Левоцентристски» кабинет Іаьлала керте оттар Итале ырхьарчеи демократически инзаьна ша ийса доаркІ. Цар болгІадоаккх, гІулакх «левоцентристски» формулировкана юха тІадахарах лаьтта Іеш ца хилар, цун совегІа ЗШИЙ я шоай къьа-тоор тоолела, мехка социально-экономически эрсалонаш едга, дунен халкъашта юкъера хоохкам кІаьъбара - тІабоазабо эрсалоча политика ниКъ ъьинаер тІакхоьаьхьа тІадеъьаш дворец дорог, мехкара нийсса ахаи хІама бац ахаьна бола, 3 миллион гарта нах бахача Монтесиейо столицера сІабзаяІа йола мотгІаш бе ешаеи. Цар полиа, гера юкъе а доахаш, ныэна лелхаю соцаи йоаца къьаьгамкой демонстрацеи. Иш бахьан долаш боабеа ворхина а нах бе. Мехка президента Хуан Мари Бордаберрена духьала ба боахлой, гІулакхера нах, студенташ, мехкара, берриге хьаьнала баха нах.

Июнь бутт боин Бордаберре парламент ІІахийтадь, юкъера деашара заведеиеи дІакъайлад, мехкахоттара яккхаьгІ йоаь профессионни объединеиеи — Къахьегамхой Къаман конвент (НКТ) дийккай, кепайоозоина лиъа тІехьоаь «Іаьс отгІад». Прикол дІаяьр НКТ кулгалъхоь оппозиционни партей политически деятелаш луша аьина. Ши кІира совгІача юкъера лаьца тувеллаи 3 аьар гарга сагІ, «Экъаро хьаьлаьлуча президента Бордаберре шиЙ бе ледлад деррига Іаьлад, пачча-хьалкхен переворот а яьх, — тоуггайбаьан объяттаеи ишта яьккай Франс Пресс агентстеа.

НКТ баьча тІехьехамагІа мехка мел бахьоий юкъера забастовка яьй. Боллоша заволаин фабрикаиа хьалйаьй. Мехка дерригача экономически вахар мадарра аьлча ши кІира совгІача хапа юкъагІдаьккха хинна. Эттара саготагІа яьха эцача ІІамашта боарамаеи оттадьлІаьдалаш. Забастовка еси барашта духьала аьккхад пар экзари полицин. Цхьаьккха хьаьсамгахой вІашта бахьа мегадан нарин. Мехкарча профсоюзни демократически организацеина переговорш йолаяаь хьаьпІадо Іаьдалаш.

Доал дара конституционни форма реакционни экзаречча нийха хоьккостлила президента дІаяккар Уругвайера собгІасош вІашта бахьа мегадан нарин. Мехкарча профсоюзни демократически организацеина переговорш йолаяаь хьаьпІадо Іаьдалаш.

Доал дара конституционни форма реакционни экзаречча нийха хоьккостлила президента дІаяккар Уругвайера собгІасош вІашта бахьа мегадан нарин. Мехкарча профсоюзни демократически организацеина переговорш йолаяаь хьаьпІадо Іаьдалаш.

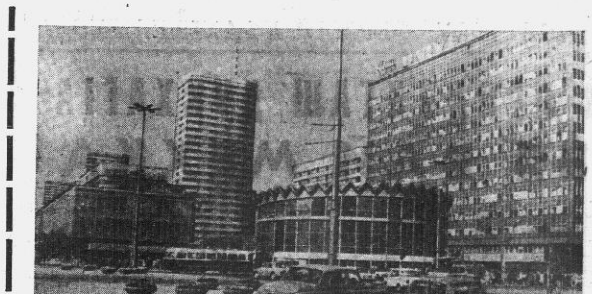

ДЕГО ХЬИЙХАЧА НОВКЪА

Ножай - Юрта районера молагІча сага вовз самодеятельни искусство дуъьа еэаш вола Нохч-ГІалгІай АССР заслужеини артист Эльмурзаев Бек. Дуккхоза концерт дезарадаь хьаьлаяьна выступлеии ярах цІи хеза ва из най республике меттеп ерригача Кемабасела Кавказа вежаряьна йолча республикашка а. Атта дац художественни самодеятельности довахьашхоча ц1 тайпара- ше вовзйта. Искусствана бокхха безам, талант, къастта говзал йоаш хьла веза из сан. Из дерригача а шийца долаш ва Бек.

Берий хана сома баьлар цун сихача халхаршара, илленшара безам. Эламгача кІеьяка халхар дайна цун говзалаш цецбульар бокхий барам. Цецвала йиш ю лаш да а дар из, хІаца аьча шуьш дизза долча стола тІа а ваьккха Бек цар халха валийтача ьыа кІыкеТа йолаяар.

Ший ихийтта шу. даьлнача хална халхархой группа вІашагІ а теха ганача Киргизера Шахтерски культура Дворене выступленеи йора Эльмурзаева.

Къонача хьалхархочун говзала тІехдиха мах а бен Фрунзе хьйхар из специалистана. Цига а диъьара оцеика елар цун Кавказа халхаршта жюрес. Киргизски делегацеца Москве. хиннача Дерригача дуъеи кагиидой фестивале. вохийт ю.

Ціакха а диплургдаь. Бека хозача, дезача цІейна денош, доазол дехьарча мехкашкарча ъьашташа вІашагІветтаалар. Цига цо къамьаь ду индийски кинорежиссер Радж Капур ма-бе ша-ваш гІоле артисташа. Фестивалера пІаъьу Сийлен грамота, искусства лаьха уйла...

Искусстве дуъьхьнуха дьаьа то-

Дика достам баь кийчьаь да Бек директор вола культура ЦІа. Гуш да уьхаза дикача дьа кулг массанаьна дІакхъалъаьга: гоннаьна я гойтара агитаци; болх беш я методически кружковой балхен кабинеташ, безамца кийчьаь юрта боазама производства хьаалле леллерий галлерея; хьалтеха доаьх цар яйслаГча пятилетка кхоалагІча шера кхоачаьаце деза декхараш.. Дукха музыкальни инструмёнтаиш пропаганда мел ша техничеси гІирси да культура ЦІен доаьхаь.

Ший художественни самодеятельносга болх кхы а тоабара уйла ярал совгІа ерригача районна культура учреждеиой бох эргабаккхара хьаьсъеъьа дукха уйла ю Бека. Агитбригада, концертни группа, ансамбль дІа-юха мел яьна самодеятельни искусства пропаганда ярд ле мел ша говзалаш ду кулгалхочо. Ножай-Юрта района Хоровой общества председатель волча пІо дика кхоачашду ший деъкар, хІана яьча из цун дегІа сеаолІам а ба, хІаьта общестаний пайдане болх а ба.

С. ПЯТАШ,
Нохч - ГІалгІай Хоровой общества вокхгагІвола методист.

ХЬАЛХЛЕ ЛЕЛАЕРАЦІ

Вай республике ;юртанкарта книжкаш доххача тикшита юкъе дикагІчарех лоархІам и г. Аргунера потребительски общества тика. Аргунагіта дІоаьаш а еэаш и я города юкъе уьлен а ца тоха. Цун полкаш тІа лостамбаь латт политически, технически, художественни а бераша лаьрхІа а доло книжкаш.

Массе хана дуьла пях хуа книжкин тика чу. Царна юкъе ба книжкаш дукха деза лоран, аьзрхІ, хьехархой, дешархой, тайп-тайпара отрасленика болх беш бола къаьлагамхой.

Пхи шу да цу тика заведуюнна йолаш Кравцова Клавдия Васильевнас болх бу. Цунца пІаьна болх беш я кооперативни училище чакхъяьккха Абубакарова Зулейхан а. Духьхал тика чу болх бича шоай гІулакх дахьнилаг лархІан пар. Уж го йиш я школаиись, предприятека, семинаран болчеи слеташ хулачех. Цига дар пропаганда ю, эна книжкаш деина ноькъостал ду, книжкаш дезарашкара заказаш эхьайду. Иштта дика болх барах цар вІаштІехьдоаь хІара бетта вохуі бІаь сома маьхьа товара реализацеи е еэа пІаи кхоачапье а техьхоачашье а. Культтовары яхача тикана социалистически яхье а бахьна хІара бетта хьаялле лелаеш хьаборІа уж.

Бехкхотамье ха я хІаиа ду шиннеи бтгар. Хіана яьча керда дешарА пу ІІадолалада йисар ух ахь ю. Цудухьа Аргунера дешарІой иеттел юхе ухача хортанкара дешарЬой а деъар деи ба уж.

С. ВОРОНИН.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

17 июль

I ПРОГРАММА

9.30 — Передачай программа. 9.35 — Кердалларш. 9.45 — «Чорсанера вин сан» яха телевизионни художественни фильм. Хьалхара серн. 10.50 — Пешар. Хоккха «Кооперация». 11.20 — «Цергагтур — теша халадар». Кинообзорни. Передача яьха дІахьу профессора Калина. 12.20 — Концерт. 12.50 — Поэзин. Стапан нова стихаи. 13.05 — Восбола телевизенн. Шеконаш. Халдалаьлъ дикадар дІахьош да» яха телевизенни доклад. Ментальни фильм. 16.00 — Передачай программа. 15.05 — Бераша. «Мирера Пегуса ледалаь моллагІадарш санна доацца тамашийна хІамашца яха телевизенни художественни фильм. 2-гІа серн. 16.30 — Шахматни школа Лозняйска. Іуьйрий классе. Хоалаьлйча йолаеи пер. дача. 17.00 — Бераша. «Оцкхаяй Хьалтесна бераша». 17.30 — Кхетам. Іа кхебораи йола беседаи. 18.00 — Дуьсен халкъашта юкъера обозрени (ГІалгІай — Ингушска). 18.15 — Сан йоа. Информацеинни программа (орсий, кхочий, чеченски) конкурсанера яІа. ингІаиктар. 19.50 — «Чорсанера вин сан» яха телевизенни художественни фильмы премьера. 2-гІа серн. 21.00 — «Ка». Информацеинни программа. СССР-а Лакхенарча Советс сесси. 21.30 — Кинопанорама. «Московски дуьнен халкъашта юкъера йа» кинофести вала хьакъъеъьа» йола цІй - къастта. 22.30 — Восбола телевизенн. Эстрадни программа. 23.10 — Кердалларш. Передачай программа.

II программа

19.00 — Нохч - ГІалгІайчу гІоаьла. Информацеинни программа (орсий, ГІалгІай меттаза). 19.30 — Кинонужа. 19.35 — Пятилетка 3.гІа гоч. Социалистически яхь дневник. 19.40 — Документальни фильм. 19.50 — Спортивни хроника. 20.00 — Шовиа, берашт.

18 июль

I ПРОГРАММА

9.30 — Передачай программа. 9.35 — Кердалларш. 9.45 — «Чорсанера вин сан» яха телевизенни художественни фильм. 2-гІа серн. 10.50 — Школьникан ду. СССР-а Лакхенарча Советс декхаттазин. 11.00 — Бераша. Агнин Барто стихаш. 11.35 — Кавказски спортивни программа. 13.05 — Восбола телевизенн. Іоаьлочуьи къьъьаран ба». 13.30 — Бос. Бола телевизенн. «Пенкарубалинастуле кинопрограмма. 15.55 — Передачай программа. 16.00 — Бераша. «Мерека Пегуса ледалаь моллагІадарш санна доацца тамашийна хІамаш» яха телевизенни художественни фильм. 3-гІа серн. 16.20 — Шуберт. Сонати. 17.00 — РСФСР-ан гІоаьла 70 шу дизарра. Ленина музейера ремонтаи. 17.30 — Бераша доал муьлтфильм. 17.40 — «Іаьс отгІад» ГІалгІай. Информацеинни программа (орсий, кхочий, чеченски) 18.00 — Хоамаш, гечлама. 18.10 — «Іоаьлча тхиан» яха». Польски телевизенн программа. 21.00 — «Ка». Информацеинни программа. СССР-а Лакхенарча Советс сесси. 21.30 — Кинопанорама. «Московски дуьнен халкъашта юкъера йа» кинофести вала хьакъъеъьа» йола цІй - къастта. СССР-а Чемпионат. 23.15 — Кердалларш. Передачай программа.

II программа

18.20 — Вай доаьхаь хьаьналаГІа балькхаб «Терека» футболхастан. 18.40 — Вай доттагІаш «Іоаьлйнеш». 19.10 — Кинонужа. 19.20 — «Красное знамя» яхача колхоза коммунистан». Ахинин ра балхан сиделеш ца ю. 19.40 — «Урокеше огня» яха художественни фильм. 1-гІа дакъа.

АХКА ЮКЪЕ КХАЬЧАЧА ХАНА

Июль бетта вай мехка ерригача территоре тІа яьйала, пхьаьналбочча мотгІагашца йІаййа а хуьл. Уьхазв а ца йоагІа климат континентальни хІара бахьан долаш Сибаретіара фо Кавказа Іаьржачча форда янстерчу дІайгагІа долаш. Кхьметтел, хоша мадарра, Къилбаседехьарча полушаре шийлача полосо районе уллача Верхоянскен Оймяконен июль бетта юкъера температура йіоттаеи 34 градусал кІезигагІа йоаІаш хуьл.

Бетта хьалхарча шин кІиратІа центральни къилбаседехьарчен районашка яьза тохаш хуьл, хІаьта тул тІехьаГа - ца тул тІехьаГа кхача боалду. Юкъерча полоса тІа бІаьстан - ахкан ха шІаьхха ахкен - гуйран ханага йолаеи хуьцалу.

Юкъерча полоса тІа делхача долаеи хьун кІаьхьарчара юкъера желкхаьч лиъа латта ерригача, ше кортингаеи йола подосиновикаш, Іаьхкаеи, тІуналахн нІанехн кхеран доаца лисичкаш. Ма хоза а хет бІаьстенна доагІа из хьун берган бух сийна йоаІаш, гуттаьн санна пІена, Іажагіча; таЙшача тІано хьу къоархьлъ йоацача хана гуьдеи. Къилбаседехьарча кхаьтача хуьнтта юкъера бокъера бокъача кІиъдаеи тІа сийрда - баьшарча,«Іура бессарча ягела юкъера подосиновикий сийрда-ше кийхан бІаргагу массеех бІаь метр гаьна.

Баргаеи долча хьайбай сакьыъьадьйолаеи хьун кІаьхьарчара юкъера желкхаьч лиъа латта ерригача, ше кортингаеи йола подосиновикаш, Іаьхкаеи, тІуналахн нІанехн кхеран доаца лисичкаш. Ма хоза а хет бІаьстенна доагІа из хьун берган бух сийна йоаІаш, гуттаьн санна пІена, Іажагіча; таЙшача тІано хьу къоархьлъ йоацача хана гуьдеи. Къилбаседехьарча кхаьтача хуьнтта юкъера бокъера бокъача кІиъдаеи тІа сийрда - баьшарча,«Іура бессарча ягела юкъера подосиновикий сийрда-ше кийхан бІаргагу массеех бІаь метр гаьна.

Баргаеи долча хьайбай сакьыъьадьйолаеи хьун кІаьхьарчара юкъера желкхаьч лиъа латта ерригача, ше кортингаеи йола подосиновикаш, Іаьхкаеи, тІуналахн нІанехн кхеран доаца лисичкаш. Ма хоза а хет бІаьстенна доагІа из хьун берган бух сийна йоаІаш, гуттаьн санна пІена, Іажагіча; таЙшача тІано хьу къоархьлъ йоацача хана гуьдеи. Къилбаседехьарча кхаьтача хуьнтта юкъера бокъера бокъача кІиъдаеи тІа сийрда - баьшарча,«Іура бессарча ягела юкъера подосиновикий сийрда-ше кийхан бІаргагу массеех бІаь метр гаьна.

Шозлагіа яьха пхьагала кІориган ондаьлъанарашца цхьана гуьрьа - кийчча яьлаяьтта юкъе хул, хІаьта уж чуьца - доладелча бІаьстан юкъе дайнача ялатаата юкъе йолаеи. Ондатрашца а иштта шозлагІа яьраи кхоьбо, хІаьта ондаьлъанраи цІерера долча ха Енстошкара моттигаш а лехе дІатарлу.

Ахкан замалаьх хий эпшедеча дукха хьоьман хул бобрашца. Хий тІийнига хилча чІоагІа къьъьера дерзин хул кхоьрадеи - хьоьмаи - ерга хуьлу - кутгаи етт, чакхъюьла хьаьрчашкаЙ!..

Шийлача тхиранн догІаеи лорадела хар — чоалхие Іилма да. Бийса бокъаергІола моттиг лиъа, кхерам тІабоаГача хана таба Ісиалу кІоригаш. ЧІоагІадена далаца долча шоай тхъамматагаша къайгах е цюкъ яйада кІалхарбойла Іерг, кІыта из вІаштІехьа ца доале; шоай сакхуь, дьаьнаеноша хьалхадоккха—чІоагІагІа дьатта дегІала таІа, меттаха па хьоьт гаьи тІа Іалаччаьа, тоьхьаяра хІамашта тара дараь.

«Біеиаш дехьара гІулакх» геттара хьалха дІадоладу Заполярье. Цига кхоачаи лоа тІера Іалаьшнед а алалеха яхха доалду бІаьстен яларга а па хьежаш. ДІайха деноиі кІеиіта хул Къилбаседеие, ахьабаьхьа эпшедеча хьоьман болча тулара тІа латт мааь дийхьь а бус а чу ца бузаш. Дийнать а бус а хІама яа йиш хилар бахьан долаш къилбаседехьара кІоригаш шоаш санна йолча кхулбехьарачу.

Гитлеровски вандалаша ерригача йохаьв хиннача Польша столицеи, Варшавах, ихаиеттаоттаяь на Іеш, хІанзара керда социалистически город яьй. Цига книга чура санна хьагу халкъа Іаьдал оттача шерашка польски лаьтта тІа хинна доккха революционни хувцамаш.

СУРТ1 ТІА: Варшавскоке улица тІара торгови центр.

В. ЕГОРОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

РАДИО

17 июль

6.30 — «Юртара Іуйре». 6.45 — Хозмаш. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Нохч-ГІалгІай къьъьа ИЛЛИН. 8.45 — «Экзамецаш яха Вера» яза дувцар (нохчий меттаза). 10.00 — «Керда сан кхевар парте керттера дезкхарор» цаІ ле коммунизман лаьтта» яха беседа (нохчий меттаза). 10.15 — «Нахкурс бакъа ГІа» (нохчий меттаза). 10.30 — «Дика дезача деношен обрабатывайте деш уллача хьаьсташ» яха радиожурнал (нохчий меттаза). 11.00 — Кхаьчаьнан моих. 18.00 — Керда хоамаш (орсий, нохчий, ГІалгІай меттаза).

18 июль

7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Нохчийчоь хьаькъалахь дуттагІаиаш долаш моич - ГІалгІай хьаькъалахь. Халкъа ТІаьхьонна болх беш бе. 10.00 — Хорошеллина школа-гимназеста дика концерт. 10.30 — «Юрталла вежаш» яха радиожурнал (орсий, нохчий, ГІалгІай меттаза). 11.45 — «Нохч-ГІалгІайчен индустри» (ГІалгІай меттаза). 18.00 — Керда хоамаш (орсий, нохчий, ГІалгІай меттаза). 18.30 — «Кагирной заказ» яха радиовыпуск (нохчий меттаза). 20.00 — Самодеятельности калькаторий, музыкантан, хьаькарчоь яьха цикланара передача (нохчий меттаза).

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллеи Грозней хувцалуш морхаш в йолаш, юкъ-юкъе догІа а делхаш, маьбузехьара секуиде 0—4 метр чІоагІа муч а яьккхаш ха хила а фегара температура республике гІоллеи 20—24, Грозне 22—24 градус йІовхала йолаш дика а тарлу. 18 июлера 21 июле кхачалаца хуьцалуш морхаш а йолаш, 18-чен 19-чен июле цхьаьналйочча моттигашка догІа а делхаш, республика къулбехьарча районашка дІа а кхуъьашш, бе-бева оагІорхьара секуиде 3—7 метр чІоагІа муч а яьккхаш ха хилеи фегаоа температура бийсаиша 15—20, деношка къулбехьарча районашка 25—30, къилбаседехьарча —30—35 градус йІовхала йолаш хилеи тарлу.

БАЛХА ДІАЙЙБУ

«Вторчермета» Нохч-ГІалгІай управленне БАЛХА ДІАЗЦ шофераш, газоэлектросварщинаш, электрослесарашца. «Вторчермета» управленеи.

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный, Ленина улица 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехьтохкама секретара—3-34-38; партийн пахарен культурин отделий — 3-51-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделен бухгалтереи — 2-60-71.

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-51-46; отдела промышленности — 3-42-50; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

СФ05184 «Грозненский рабочий» издательства типографии. Революце проспект 7/84. Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84. Заказ № 6239.